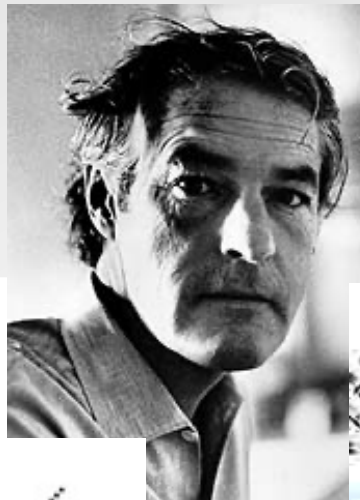

Interpersonalni cirkumpleks

Harry Stack Sullivan 1892-1949

- **Nužan uslov razvoja svih psihičkih funkcija kod čoveka - emocionalna i kognitivna razmena sa spoljašnjim okruženjem**
- **Ličnost – hipotetički entitet, “iluzija”**
- **Jedinica proučavanja – interpersonalna situacija, a ne osoba**

Hari Stek Saliven

- **Ipak - ličnost je dinamički centar različitih procesa koji se odigravaju u nizu interpersonalnih polja**
- **Dinamizam - najmanja jedinica koja se može koristiti u proučavanju jedinke**
- **Dinamizam - bilo koji vid ponašanja koji se definiše kao transformacija energije koja karakteriše organizam (bilo koja naviknuta reakcija čini dinamizam)**

- **Svi ljudi imaju identične bazične dinamizme**
- **Način njihovog ispoljavanja varira u zavisnosti od situacije i dotadašnjeg iskustva individue**

- **Najvažniji dinamizam: self-sistem**
- **Razvoj self - sistema posledica je povišene napetosti koja se javlja kroz interakciju sa drugima**
- **Kada individua oseti realnu ili iracionalnu pretnju ličnoj bezbednosti, pokušava na razne načine da se osigura**
- **Dobri i rđavi self (self je zaštićen od kritike)**

- **Zadovoljenje potreba – kroz manifestne ili skrivene aktivnosti osobe, ali i kroz komplementarne oblike ponašanja drugih ljudi**
- **Sve su potrebe interpersonalne - zavise od komplementarnosti motiva i ponašanja drugih**

- **Projekat - ispitivanje interperosnalnih aspekata ličnosti**
- **Interpersonal Diagnosis of Personality, Leary, 1957**

Timoti Liri

1. posmatranje individue kao dela šire socijalne mreže

2. posmatranje relacija između normalnosti i patologije kao funkcionalno povezanih u vidu kontinuuma

3. lični stilovi povezani su jedan sa drugim u cirkularnom redosledu

- **Analiza iskaza pacijenata tokom grupne psihoterapije u vezi sa drugima i sobom**
- **Na osnovu toga razvijena je taksonomija ponašanja: prvobitno obuhvata 16, a kasnije 8 interpersonalnih varijabli**
- **Dominacija - submisivnost i**
- **Afilijacija - hostilnost**

- **Salivenovo stanovište** - interpersonalne transakcije prevashodno su podstaknute željom da se izbegne anksioznost usled gubitka samopoštovanja (*zalaganje*) i postigne interpersonalna sigurnost (*zajedništvo*) definisali kao *status* (snaga) i *ljubav* (prihvatanje).
- **Međuljudski odnosi mogu se posmatrati kao prilika za "razmenu"**

Foa & Foa

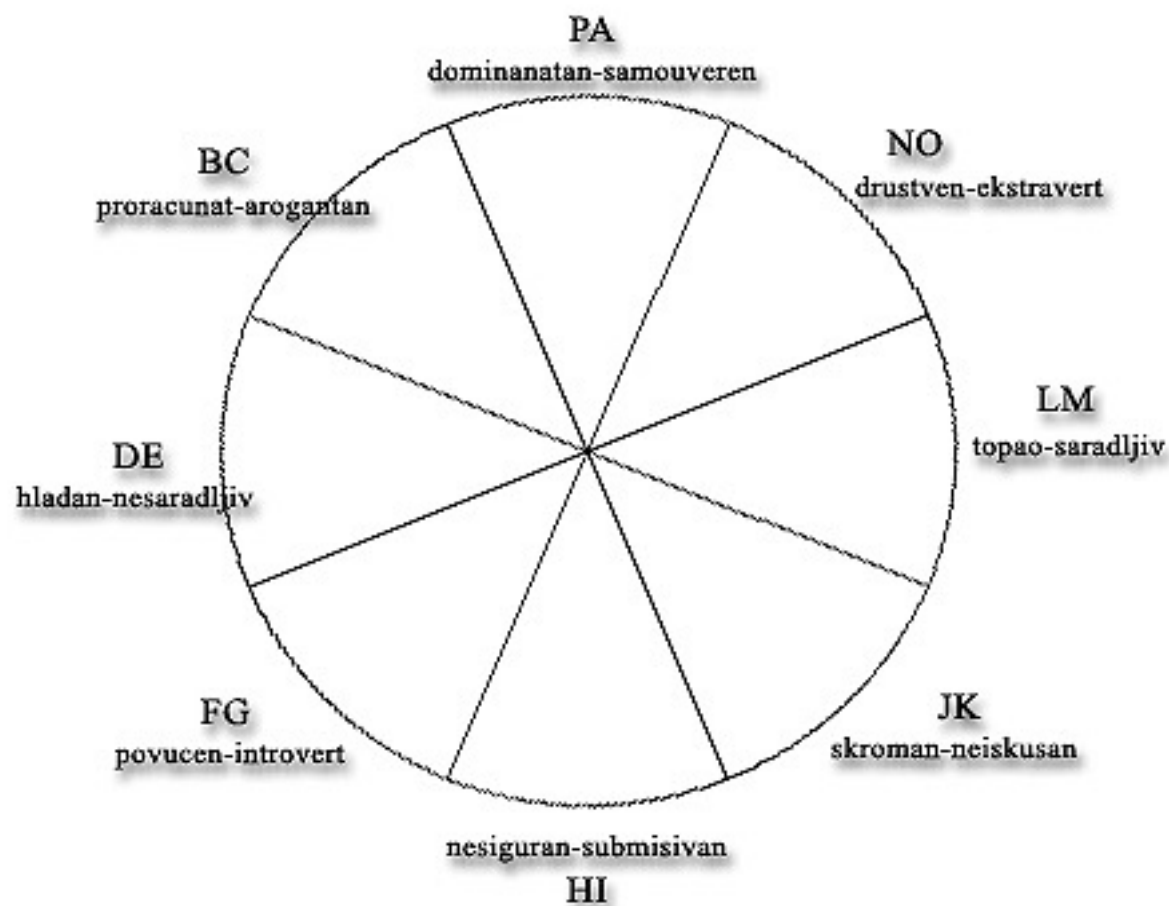
- Sekundarno potkrepljenje
- Postoji "plan" ili "strategija" odnosa s drugima
- Hipoteza o homeostazi ili kongruenciji

Razvijanje
ponašanja koja su
u skladu s
percepcijom sebe i
očekivanjima
drugih

Ako je strategija
iznenada neuspješna,
raste anksioznost, a
ona se izbegava
korišćenjem manje
rizičnih strategija

Neka ponašanja se
razvijaju paralelno
s ponašanjima koja
imaju drugi cilj

Robert Carson (1969)

Dimenzije interpersonalnog ponašanja

Glasno priča

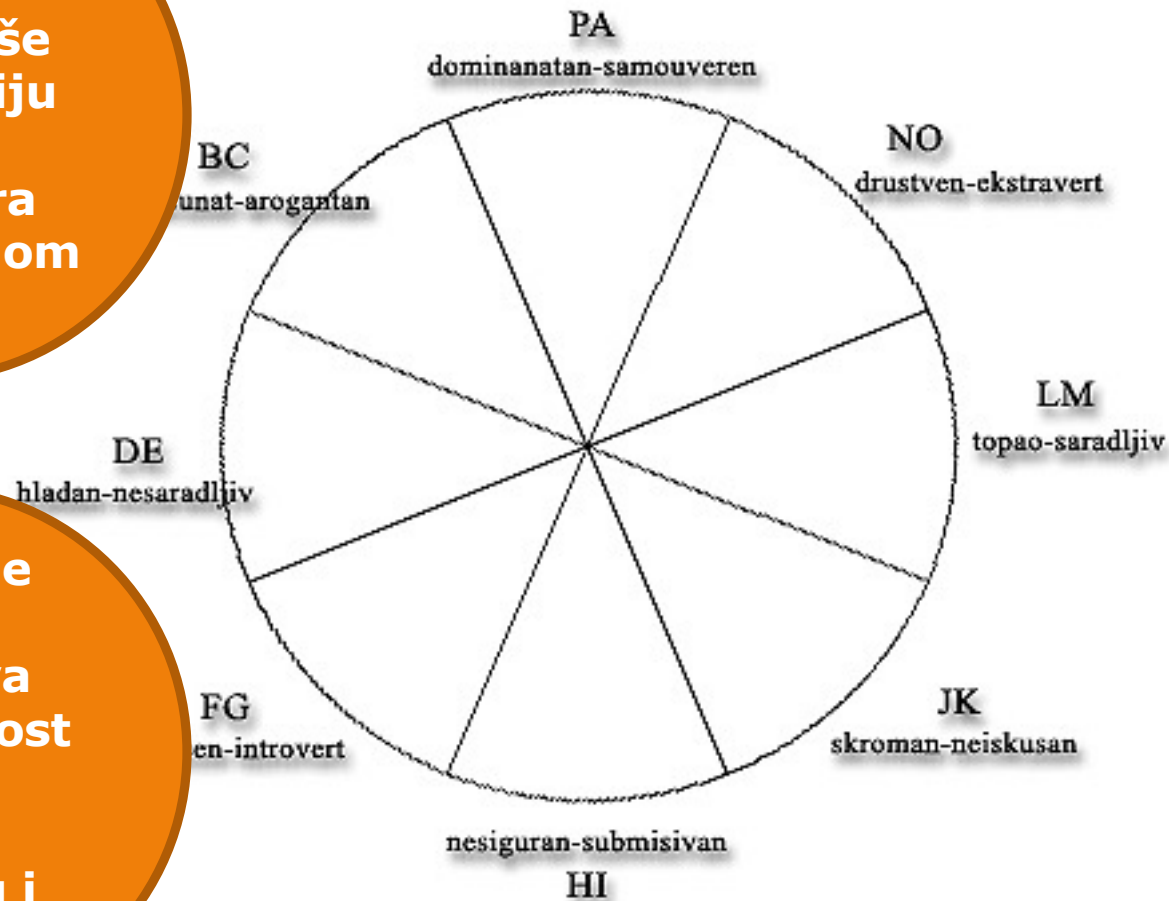
**Kontroliše
interakciju**

**Dominira
interakcijom**

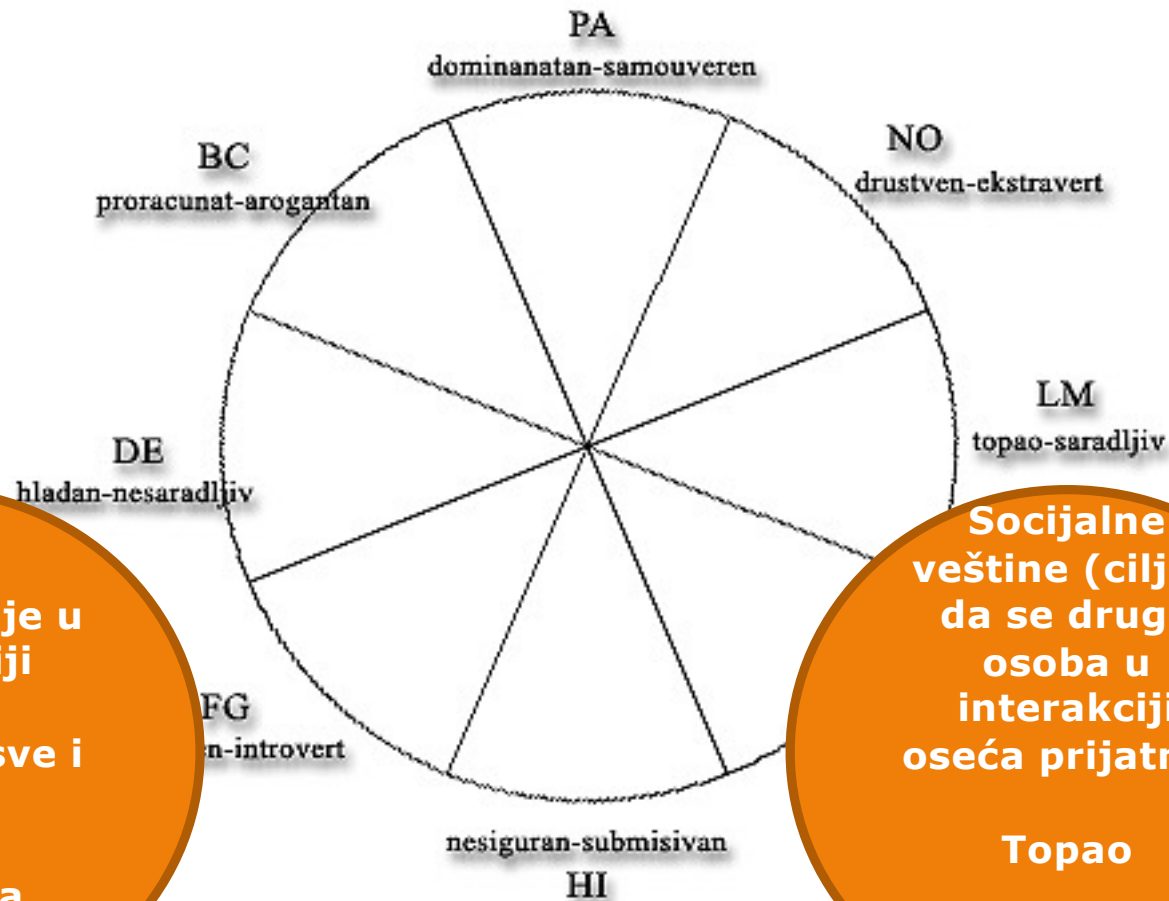
**Lako
odustaje**

**Izražava
nesigurnost**

**Traži
pohvalu i
odobravanje**

Dimenzije interpersonalnog ponašanja

Ne učestvuje u interakciji

Kritikuje (sve i svašta)

Ispoljava neprijateljstvo

Socijalne veštine (cilj je da se druga osoba u interakciji oseća prijatno)

Topao

Dopadljiv

Dimenzije interpersonalnog ponašanja

1. komplementarnost

**Afilijacija: korespodencija - naklonost izaziva naklonost,
a neprijateljstvo izaziva neprijateljstvo.**

**Dominacija: reciprocitet - dominacija izaziva submisiju,
a submisija dominaciju**

Osnovni principi interpersonalne paradigme

1. komplementarnost

2. snaga vektora

Indeks psihopatologije

Nije važno samo dijagnostikovati tip u okviru cirkumpleksa,
nego i snagu te pripadnosti.

**Osnovni principi interpersonalne
paradigme**

1. komplementarnost
2. snaga vektora
- 3. cirkumpleks struktura**

Formalno- cirkumpleks struktura podrazumeva matricu interkorelacija sa približno jednakim koeficijentima korelacije dijagonalno raspoređenim iznad i ispod glavne dijagonale

Osnovni principi interpersonalne paradigme

Primer matrice interkorelacija

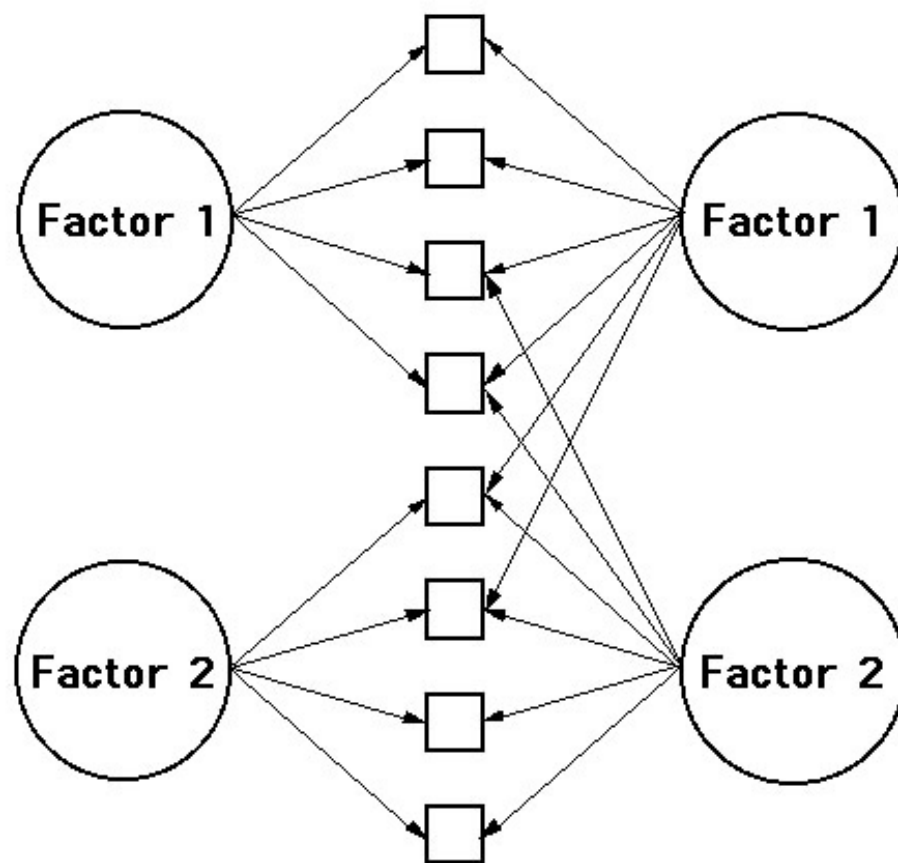
	PA	BC	DE	FG	HI	JK	LM	NO
PA	1,00							
BC	0,50	1,00						
DE	0,00	0,50	1,00					
FG	-0,50	0,00	0,50	1,00				
HI	-1,00	-0,50	0,00	0,50	1,00			
JK	-0,50	-1,00	-0,50	0,00	0,50	1,00		
LM	0,00	-0,50	-1,00	-0,50	0,00	0,50	1,00	
NO	0,50	0,00	-0,50	-1,00	-0,50	0,00	0,50	1,00

Wiggins & Trobst (1999, p. 662)

**SIMPLE
STRUCTURE**

**CIRCUMPLEX
STRUCTURE**

Items/Scales

Figure 3